

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

134:4 • 2014

Nordiska historikermötet, Joensuu, 14–17 augusti 2014

Det 28. nordiska historikermötet sedan starten 1905 gick av stapeln i ett sensommarvarmt Joensuu den 14–17 augusti 2014. Arrangör var Institutionen för geografi och historia vid Östra Finlands universitet med professor Kimmo Katajala som ledare av programkommittén. Konferensorten i finska Karelen, med dess både geografiska och mentala närhet till Ryssland, inspirerade till konferensens huvudtema: "Övergångar – gränser och möten i nordiska rum".

Sammanlagt avklarades ett sjuttioal programpunkter i form av inledningsanföranden, plenardebatter, rundabordssamtal och fria föredrag. Att döma av programmet anknöt en knapp tredjedel av överläggningarna direkt till konferensens tema; ytterligare en handfull aktiviteter ställde sig i mer pliktskyldig förbindelse genom att smyga in begreppet gränser/*borders* i sessionsnamnet. I övrigt var spännvidden som vanligt stor, såväl kronologiskt som ämnesmässigt, men med Norden och Nordeuropa som fokusområde. Det är inte möjligt för en enskild deltagare att på ett begränsat utrymme recensera kvaliteten på sessionerna – som alltid samsades väl högt och lågt under samma tak, vilket även kan sägas om de tre *keynote*-föredragen. Några generella reflektioner kan emellertid lämnas.

Som plats för "möten i nordiska rum" fyller dessa historikerkonferenser sin roll väl och Joensuu var inget undantag. De 345 deltagarna kom från hela Norden även om de inte fördelade sig helt proportionellt mot folkmängden i respektive land. Inte oväntat utgjorde deltagarna från Finland den största gruppen (125 personer), följt av Sverige (75), Norge (66), Danmark (41) samt Island (13). Därutöver registrerades 25 deltagare från utomnordiska länder med Ryssland, Storbritannien och Tyskland i topp. Män och kvinnor fördelade sig i andelstalen 55/45, vilket får anses överraskande jämnt.

Konferensen var bra strukturerad med generösa och välordnade sociala aktiviteter som gav gott om utrymme för personliga möten. Med ett fullpackat program märker man fördelen med att hålla denna sorts konferenser på mindre orter. Deltagarna hålls ihop och det är nära till spontana sammankomster i det begränsade stadsrummet.

Ett par kritiska anmärkningar återkom under de tre dagarna. Många uppfattade 08:00 som en alltför tidig starttid för förmiddagsprogrammet. För majoriteten av deltagarna var ju klockan ännu bara 07:00 hemmavid, och det kunde kännas väl hurtigt om man hade dragit full nytta av de sociala aktiviteterna föregående kväll. Att programmet indelades i tretimmarsblock uppfattades också som hämmande. Den som lojalt satt igenom hela sessioner

kunde därmed bara besöka fyra olika programpunkter, vid sidan av *keynote*-föredragen, under de tre dagarna. Lockelsen med denna sorts breda ämneskonferenser är för många att ta del av presentationer och diskussioner av sådant som ligger långt ifrån ens vanliga verksamhetsfält. Denna möjlighet inskränktes betydligt på grund av schemalagningen.

Något måste också sägas om de tryckta konferenshandlingarna. Av tradition brukar de nordiska historikermötena ge upphov till tre volymer med tryckta *proceedings* som sänds ut före konferensen. I Joensuu följdes denna praxis endast till hälften. Av kostnadsskäl distribuerades inte de tre böckerna i förväg, utan de fick köpas på plats. En informationsmiss gjorde dessutom att denna möjlighet undgick många av deltagarna. Konferenshandlingar skall fungera som diskussionsunderlag, men i Joensuu gick denna funktion förlorad. Även en vän av tryckta medier tvingas konstatera att elektronisk publicering i dag nog är ett smidigare sätt att hantera texter av detta slag: det håller nere kostnaderna och ger bättre tillgång till material, det ger större flexibilitet och minskar behovet av strikta inlämningstider, det reducerar arrangörens redaktionella arbete jämte många andra fördelar. Möjligheten kvarstår, för den som så önskar, att i efterhand publicera sitt bidrag i relevant sammanhang och med hänsyn till synpunkter som framkommit vid konferensen. En nackdel är i gengäld att handlingarnas funktion som dokumenterande kvarleva från konferensen går förlorad.

Lördagseftermiddagen ägnades åt exkursioner och utflykter före kvällens avslutande bankett. Själv besökte jag slagfältet vid Ilomants där avgörande strider ägde rum i fortsättningskrigets slutskede i augusti 1944. Ciceron på utfärden var docent Pasi Tuunainen, som gav en initierad och levande beskrivning av slagets betydelse och soldaternas upplevelser. På söndagen gavs även möjlighet att besöka det ortodoxa klostret Nya Valamo.

Allt i allt var det en lyckad konferens som återigen visade på det stora värdet i nordiskt samarbete. Universitets rektor, professorn i kulturgeografi Perttu Vartiainen, uttryckte avund i sitt välkomsttal: inom hans disciplin förekom inga nordiska ämneskonferenser. Språkfrågan kunde ibland vara ett problem, förstod han, men presentationer på stapplande skandinaviska var många gånger att föredra framför presentationer på dålig engelska, som var regel inom hans fält.

Nästa nordiska konferens arrangeras i Ålborg, Danmark, 15–18 augusti 2017. Temat kommer att vara "Reformationer", naturligtvis inspirerat av Luther-jubiléet, men formulerat i pluralform för att inkludera olika aspekter av begreppet. Håll utkik efter mer information på konferensens webbplats: <www.cgs.aau.dk/nhm>.